

Araştırma Makalesi / Research Article

Tekillik ve Yapay Zekâ Teknofobisi: “*I Am Mother (2019)*” Filmi Üzerine Bir İnceleme*

Singularity and Artificial Intelligence Technophobia: A Review on the Movie “I Am Mother (2019)”

İsmail Özçelik**, AYTEKİN CAN***

Makale Bilgisi

<i>Alındı:</i>	22.07.2023
<i>Düzeltildi:</i>	21.09.2023
<i>Kabul Edildi:</i>	21.09.2023
<i>Yayımlandı:</i>	30.12.2023

Öz

Teknoloji uzmanlarının öngörülerine bakıldığında teknolojik gelişimin hızı gelecekte çok ciddi boyutlara ulaşacak ve bir noktada tekillik adı verilen teknolojik devrim gerçekleşecektir. Tekillikğe ulaşmanın yolu ise genel kanıya göre yapay zekâdan geçecektir. Birçok teknoloji yazarı bunun 21. Yüzyıl’da gerçekleşeceğine inanmakta ancak tekilliğin ne gibi sonuçlar doğuracağı konusunda farklı yaklaşımlar benimsemektedirler. Kimileri bu deneyimin insanlığın sonunu getirebileceğini düşünürken kimileri ise insanlığı ölümsüz bir yaşama götürebileceğini öne sürmektedir. Bilimkurgu filmlerinde de tekilliğin insanın geleceği için ne ifade edeceğine dair anlatılar sıkça yer edinmektedir. Bu çalışmada Grant Sputore tarafından yönetilen *I Am Mother (2019)* adlı bilimkurgu filmi incelenmiştir. Çalışmanın temel amacı, teknofobi kavramı bağlamında filmde yapay zekâ ve tekillik konularının nasıl ele alındıklarını ortaya koymaktır. Betimsel analiz yöntemiyle oluşturulan araştırmanın sonucunda *I Am Mother* filminde yapay zekâ ve tekilliğin insanlığın sonunu getirmeye çalışan bir düşman olarak betimlendiği ve filmin teknofobik bir yaklaşımı yansıttığı bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tekillik, Yapay Zekâ, Teknofobi, Bilimkurgu, *I Am Mother (2019)*

Article Information

<i>Received:</i>	22.07.2023
<i>Revised:</i>	21.09.2023
<i>Accepted:</i>	21.09.2023
<i>Published Online:</i>	30.12.2023

Abstract

Considering the predictions of technology experts, the speed of technological development will reach very serious dimensions in the future and at some point, the technological revolution called singularity will take place. According to the general opinion, the way to reach the singularity will pass through artificial intelligence. Many technology writers believe that this will happen in the 21st century, but they take different approaches to the consequences of the singularity. While some think that this experience can bring the end of humanity, others argue that it can lead humanity to an immortal life. In science fiction films, narratives about what the singularity will mean for the future of man are frequently included. In this study, the science fiction movie *I Am Mother (2019)* directed by Grant Sputore was examined. The main purpose of the study is to reveal how the subjects of artificial intelligence and singularity are handled in the film in the context of the concept of technophobia. As a result of the research created with the descriptive analysis method, it was found that artificial intelligence and singularity were depicted as an enemy trying to bring the end of humanity in the movie *I Am Mother* and the movie reflected a technophobic approach.

Keywords: Singularity, Artificial Intelligence, Technophobia, Sci-fi, *I Am Mother (2019)*

**Sorumlu Yazar, Doktora Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema, ozcelik0016@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2158-2524

***Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema, aytekan@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7620-3766

1. Giriş

Williams'a göre yaşadığımız yüzyılda, daha önce benzeri görülmemiş bir teknolojik devrimin gerçekleşeceği öngörülmektedir. "Tekillik", "teknolojik tekillik" veya "zekâ patlaması" olarak adlandırılabilen bu deneyim, teknolojik ilerlemelerin hızlanması ve bilginin hiç görülmemiş bir şekilde artmasıyla insanın yaşamını tamamen değiştireceği varsayımına dayanmaktadır (2021). Schwab, bugün karşı karşıya olduğumuz en önemli konulardan birisinin insanlığın dönüşümünü de içine alan bu yeni teknolojik devrimi anlamak ve biçimlendirmek olduğunu ifade eder (2018: 9). Ne zaman ve nasıl gerçekleşeceği konusunda kesin bir anlayış söz konusu olmasa da tekillikğin gerçekleşmesiyle birlikte insan yaşamının geri döndürülemez bir noktaya evrileceği düşünülmektedir.

Toksoy'a göre tekillik, teknolojik ilerlemelerin yol açabileceği olumlu veya olumsuz, fakat günümüz perspektifinden tam olarak öngörülmesi mümkün olmayan olası radikal değişimlerle ilgilidir. Bunun nedeni ise tekillikğe yol açacağı düşünülen güçlü bir yapay zekânın gelecekte insanlardan milyarlarca kat zeki olacağı iddiasıdır (2019: 50). Kimileri için tekillik insanın ölümsüzlüğe ulaşmasını sağlayacak bir fırsattken kimileri için de insanlığın sonu olacaktır. Yapay zekâ bu açıdan pek çok insanı endişelendirmektedir. Bilim ve teknoloji alanlarının önemli isimleri bu konuda uyarılarda bulunmuşlardır. Elon Musk yapay zekâyı "şeytana davetiye çıkarmak" olarak belirtirken Stephen Hawking ise gerçekten güçlü bir yapay zekânın insanlığın sonunu getirebileceğini ifade etmiştir (Husain, 2019: 14).

Yapay zekâ ve tekillik meseleleri bilimkurgu sinemasının sıkça ele aldığı konulardır. Yapay zekânın ve tekillikğin insanın yaşamını nasıl dönüştüreceğine dair anlatılar farklı şekillerde ortaya çıksa da bilimkurgu sinemasının bu konuya bakışı baskın olarak teknofobik düzeydedir (Özçelik, 2022). Çalışma, yapay zekâ aracılığıyla tekillikğe ulaşıldığında insanın kaderinin ne olacağı, insandan olukça zeki ve güçlü olacak bu yapay zekânın ona nasıl bakacağı gibi sorular üzerinden irdelenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın problemi, bir bilimkurgu sineması örneği olarak *I Am Mother (Sputore, 2019)* filminde tekillik ve yapay zekâ konularının nasıl ele alındığının tespit edilmesidir. Çalışmanın zemini literatür taraması yapılarak oluşturulmuş ve inceleme bölümünde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Söz konusu filmde yapay zekâ ve tekillikğin teknofobi kavramı üzerinden nasıl ele alındığını, bilimkurgu sinemasının konuya bakışı doğrultusunda filmin nasıl konumlandırılabilirliğini ve yapay zekâ teknofobisini yansıtan diğer filmlerle nasıl bir fark taşıdığını ortaya koymak çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

2. Tekillik veya Teknolojik Tekillik

Tekillik veya teknolojik tekillik terimi, gelecekte süper zekâların üretilmesi ile gerçekleşme ihtimali olan teknoloji çağını tanımlamaktadır (Doğan, 2020: 26). Tekillik, fizik ve matematik¹ alanlarındaki kullanımlarından farklı olarak, yapay süper zekânın geliştirilmesiyle birlikte insanlığın geleceğinin geri döndürülemez bir şekilde dönüşüme uğrayacağını öngören bir teoridir (Baydemir, 2017: 52). Terim ilk kez Stanislaw Ulam'ın John von Neumann üzerine yazdığı bir makalede ortaya çıkmıştır. Neumann, teknolojinin ilerleme hızı ile insan yaşamına getirdiği değişimlere bağlı olarak uzak olmayan bir gelecek için tekillikğin yaklaştığı görüşünü öne sürmüştür (Kaku, 2016: 133; Williams, 2021). Günümüzde de daha çok teknolojik anlamıyla bilinen tekillik terimi kimi yazarlarca gelecekte gerçekleşebileceği düşünülen veya başka yazarlar tarafından kesin bir şekilde gerçekleşeceğine inanılan teknolojik bir süreçtir.

Tekillikği günümüzdeki anlamına yakın bir şekilde kullanan ilk yazar Irving J. Good olmuştur. Good, ultra akıllı bir makine tasarlandığında bu makinenin insana ait entelektüel faaliyetleri gerçekleştirebileceğini belirtir. Makine üretmenin de bir entelektüel faaliyet olması nedeniyle ultra akıllı bir makinenin kendisinden daha akıllı makineler de üretebileceğini ifade eder. Good'a göre bu durum tartışmasız şekilde bir zekâ patlamasına yol açacak ve makinelerin zekâsı insanlarınkini çok geride bırakacaktır. Bu nedenle Good, ultra akıllı bir makine yaratmanın, uysal olması koşuluyla, insanın yapması gereken son icat olduğunu düşünmektedir (1965: 33). Tekillik teorisinin gelişmesinde payı olan isimlerden birisi de Gordon Moore'dur. Amerikalı mühendis Gordon Moore, entegre devreler üzerindeki transistör sayılarının² her yıl iki katına çıkabileceği varsayımına dayanan ve daha sonra "Moore Yasası" olarak adlandırılacak olan teknolojik ilerleme teorisini ortaya atmıştır. Moore Yasası, 20. Yüzyıl'ın ikinci yarısında hesaplamının üstel doğasını tanımlamak için kullanılmaya başlanmış ve bu teoriye bağlı olarak da bir zekâ patlaması veya tekillikğin kaçınılmaz olduğuna atıfta bulunmak için kullanılmıştır (Williams, 2021). Her iki yazarın görüşlerinden de anlaşılacağı üzere tekillikğin gerçekleşmesine dair farklı öngörüler ortaya konulmuştur. Tekillikğin bir süper yapay zekânın icadıyla gerçekleşebileceğini öngören yaklaşımın yanında Moore Yasasına uygun olarak bunun teknolojik cihaz ve donanımlarda yaşanacak ilerlemelerin yaratacağı bir zekâ veya bilgi patlamasıyla gerçekleşeceğini düşünenler de bulunmaktadır.

¹ Kaku'ya göre, kökeni görece fizik alanına ait olan tekillik terimi bir kara deliğe benzer şekilde, hiçbir şeyin kendisinden kaçamadığı sonsuz çekim kuvvetine sahip noktayı tanımlamaktadır (2016: 132-133). Matematikte ise tekillik, bir denklemin veya matematiksel bir nesnenin anlamlı sonuçlar vermeyi bıraktığı noktayı tarif etmek için kullanılmaktadır (SFE, 2018).

² Bu sayıların artması, bilgisayarlar da işlem yapma hızının ve bilgi depolama kapasitesinin her iki yılda bir ikiye katlanmasını ifade etmektedir (Toksoy, 2019: 47).

Yaptıkları çalışmalarla tekillik teorisinin günümüzde oldukça popüler olmasını sağlayan iki önemli yazar Vernor Vinge ve Ray Kurzweil'dir. Tekilliği ilk kez sistemli bir şekilde ele alan ve temellerini atan, bilim insanı ve bilimkurgu yazarı olan Vernor Vinge'dir. Williams'a göre Vinge, Moore Yasasından yola çıkarak tekillik teorisini 1983 yılında yazdığı bir makale ile ortaya atmış ve kendisini hızla geliştiren bir yapay zekânın nihayetinde bir tekilliğe yol açacağını iddia etmiştir. 1993 yılında NASA tarafından düzenlenen bir sempozyumda yayınladığı "Yaklaşan Teknolojik Tekillik: İnsanlık Sonrası Dönemde Nasıl Hayatta Kalınır" adlı makalesinde ise bu konuyu daha net bir şekilde ele almıştır (2021).

Vinge bu makalesinde, insanlığın otuz yıl içerisinde insanüstü zekânın yaratılmasına olanak sağlayacak teknolojilere sahip olacağını ve bundan kısa bir süre sonra da insanlık çağının sona ereceğini ifade etmiştir. İnsanüstü bir zekânın süreci yönlendirmesi ile teknolojik ilerlemenin hızı hiç olmadığı ölçüde artacak ve tekillik olarak adlandırılan noktaya ulaşmak kaçınılmaz hale gelecektir. Ayrıca yazar, insanların teknolojinin artan hızına uyum sağlayamayacağını ve tekillik sonrası süreçte yaşanacak teknolojik gelişmelere adapte olmanın mümkün olmayacağını öne sürmüştür. Bu bağlamda Vinge için tekillik kavramı, teknolojik ilerlemenin bugünün yöntem ve araçlarıyla ve insanın zihinsel kapasitesiyle yakalanamaz ve kontrol edilemez noktaya ulaştığı süreci ifade etmektedir (1993: 11-14).

Vinge'nin tekillik sonrası süreçte insan yaşamı için öngördüğü gelecek pek iyimser bir bakış açısını yansıtmamaktadır. Yazar, tekilliğin engellenemediği veya sınırlandırılmadığı bir durumda insan sonrası sürecin oldukça kötü bir sonuç doğurabileceğini ve insan ırkının fiziksel olarak yok olmasının bir olasılık olarak görülebileceğini ifade etmektedir. Hatta fiziksel yok oluşun olası en kötü senaryo olmayabileceğini belirten yazar daha kötüsünü ise insanların hayvanlarla olan ilişkisine benzetmektedir. Vinge, zayıf veya güçlü olsun bilinçli bir yapay zekânın üretildiği noktada, hapsedme veya kurallar koyma yoluyla tekilliğin engellenemeyeceğine inanmaktadır. Bu kaçınılmaz sonucu ise insanın rekabet duygusunda ve teknolojinin doğasında var olan potansiyelin bir neticesi olarak görmektedir (1993: 16).

Tekilliğin günümüzdeki en önemli savunucusu ise ABD'li bilim insanı, mucit ve yazar Ray Kurzweil'dir. Kurzweil'e göre 2029 yılına kadar insanın zekâ seviyesine eşdeğer olan ve Turing Testini geçebilen bir yapay zekâ üretilmiş olacaktır. Tekillik ise insan üstü zekâyâ sahip makinelerin ortaya çıkması ile mümkün olacaktır. Kurzweil bunun için de spesifik olarak tarih belirtmekte ve 2045 yılından sonra tekilliğin gerçekleşeceğini öne sürmektedir. Hatta yazar tekilliğe giden sürecin çoktan başladığını ve giderek hızlanacağını düşünmektedir (Baydemir, 2017: 54).

Kurzweil, "İnsanlık 2.0: Tekilliyeye Doğru Biyolojisini Aşan İnsan" adlı kitabında tekillik teorisini detaylıca ele almaktadır. Kurzweil'e göre tekillik, insan yaşamını her yönden ve giderek artan bir şekilde dönüştürecek. Tekillik, teknolojik ilerlemelerin sağladığı değişim hızının insan yaşamını bir daha geri dönülemez biçimde dönüştürecek olan geleceğe ait bir dönemdir. Kurzweil, tekilliğin ütöpik veya distöpik olmadığını belirtmesinin yanında insanın yaşamını anlamlı kılan tüm kavramları değiştirecek bir niteliğe sahip olduğunu düşünmektedir (2016: 19).

Vinge, kontrol edilemediği takdirde tekilliğin insanlığın sonunu getirebileceğini belirtirken Kurzweil, Vinge'nin aksine tekilliğin insanlık için bir son olmayacağını ve hatta insanlığın bu yolla ölümsüzlüğe dahi ulaşabilmesinin mümkün olacağını ifade etmektedir. Yazara göre tekillik insanın biyolojik açıdan sahip olduğu doğal sınırlamaları ve engelleri aşmasını sağlayacak ve insan bu yolla güç kazanarak kendi kaderini eline alacaktır. Tekilliyeye giden sürecin ilk aşamalarında olduğumuzu belirten Kurzweil 2040'ın ortalarına kadar bunun gerçekleşmeyeceğini ancak sonrasında ise kaçınılmaz olduğunu iddia etmektedir (Kurzweil, 2016: 222, 388).

Tekilliğin engellenemez bir şekilde gerçekleşeceği varsayıldığında akla gelen en temel soru insanlığın geleceğinin ne olacağıdır. İnsanlar tekillikten korkmalı mı yoksa Kurzweil'in düşüncelerine paralel olarak bundan umutlanmalı mıdır? Bilim ve teknoloji alanındaki önemli isimlerden olan Stephen Hawking, Bill Gates, Elon Musk ve Steve Wozniak tekilliğin gerçekleşebileceği bir gelecek senaryosu üzerinden yaşanabilecek kötü sonuçlar nedeniyle insanları uyarışlardır. Buna karşın Kurzweil, tekillik konusunda bir kaygısının olmadığını ve gelişmiş yapay zekâların insanları köleleştirmesi gibi senaryoları ise gerçekçi bulmadığını ifade etmiştir. Post-Hümanist yaklaşımın bir temsilcisi olarak Kurzweil'e göre gelişmiş yapay zekâları üreten teknoloji insanları da daha zeki bir hale getirecek ve tekilliğin gerçekleşmesi halinde benzersiz bir insan-makine sentezi ortaya çıkacaktır. Fakat Kurzweil'in düşündüğü gibi tekillik kaçınılmazsa bu süreçte insan yeryüzünün en zeki varlığı özelliğini kaybetmiş olacaktır (Baydemir, 2017: 54).

Kurzweil'in iyimser bakış açısına karşın insandan daha zeki makinelerin varlığı ve tekilliğin kontrol edilemediği bir gelecek öngörüsü çok daha karamsar olasılıkların ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda Daniel Dinello (2005: 18) Kurzweil'in görüşlerine tamamen ters bir bakış açısını savunmakta ve tekilliğin savunucuları ile tekno-iyimserleri eleştirmektedir. Tekilliği bir teknolojik kıyamet olarak tanımlayan Dinello'ya göre bir zekâ patlaması yaşanması halinde akıllı makineler bağımsız ve egemen hale geleceklerdir. İnsanlar ise bu durumda birer hizmetçi veya evcil hayvan olarak muamele görecektir ve sonunda türlerinin yok olmasıyla karşı karşıya kalacaklardır.

Yapay genel zekâ veya süper yapay zekâ söz konusu olduğunda duyulan en büyük korku tekilliktir. Bazı uzmanlarca tekillik makine bilinci anlamında da kullanılmaktadır. Fakat bilinçli olsun veya olmasın böyle bir yapay zekâ kendisini sürekli geliştirebilir ve insanın kapasitesinin çok ötesine geçebilir (Dilmegani, 2017). Yapay zekâ üzerine önemli çalışmaları olan filozof Nick Bostrom da 2014 yılında yayınlanan “*Süper Zekâ: Yapay Zekâ Uygulamaları, Tehlikeler ve Stratejiler*” adlı kitabında bu konuyla ilgili önemli görüşler ortaya koymuştur. Say’a göre insanlığın sonunu getirebilecek varoluşsal riskleri inceleyen ve bu konuda uzmanlaşan Bostrom insanüstü yapay zekâyı da bu kategori içerisinde değerlendirmektedir. Bostrom kitabında çeşitli felaket senaryoları üzerinden insanüstü bir yapay zekânın insanlığın geleceği için taşıdığı riskleri tartışmaktadır (2018: 167).

Bostrom, gelecekte insanın zekâ seviyesini aşan makine beyinler üretildiği takdirde bu süper zekâların çok güçlü bir hale gelebileceklerini ifade etmektedir. Bu durumda, şu an için gorillerin kaderi nasıl ki gorillerden çok insanlara bağlıysa insanların kaderi de süper zekânın eylemlerine bağlı olacaktır. Bostrom’a göre bunu engellemenin yolu ise ilkesel açıdan insani değerlere bağlı bir süper zekâ yaratmaktır. Bunu gerçekleştirmek çok zor olsa da insanlığın geleceği düşünüldüğünde güçlü bir nedeni olduğu açıktır. Ancak yazar bunu gerçekleştirmek için de insanlığın tek bir şansı olduğunu düşünmektedir. Dost canlısı olmayan bir süper zekâ yaratıldığı takdirde ise insanlığın kaderi çoktan çizilmiş olacaktır (2021: 2023).

Max Tegmark, yapay zekânın gelecekte dünyayı ele geçireceği ve insanlığı yok edeceğine dair senaryoları gerçek dışı gördüğünü ifade etse de yapay zekânın bunu yapabilmesi için üç aşamanın gerçekleşmesi gerektiğini düşünmektedir. İlk olarak insan seviyesinde bir yapay zekâ yaratılmalı, ikinci olarak bu yapay zekâ bir süper yapay zekâyı dönüşmeli ve son olarak da bu süper yapay zekâ serbest bırakılmalıdır. Tegmark ilk aşamanın gerçekleşmesinin çok zor olduğunu ancak gerçekleştirdiği takdirde ikinci aşamaya kolaylıkla geçilebileceğini ifade eder (2021: 179-180).

Bostrom, insanın kontrolünü aşan bir süper zekânın ve onun yol açabileceği tekillik insan yaşamının geleceği bakımından nasıl bir risk taşıdığını şu sözleri ile betimlemektedir:

“Bir zekâ patlaması olasılığı karşısında biz insanlar bir bombayla oyun oynayan küçük çocuklar gibiyiz. Oyunağımız ile davranışımızın toyluğu arasında böyle bir uyumsuzluk vardır. Süper zekâ bizim şu an hazır olmadığımız ve uzun bir süre de olmayacağımız bir zorluktur. İnfilakın ne zaman gerçekleşeceğine dair çok az fikrimiz var, ama eğer aleti kulağımıza tutarsak belli belirsiz bir tık tık sesi duyabiliriz.” (2021: 303).

Bostrom, olası bir zekâ patlamasının belki de tahmin edilenin aksine yakın olmayan bir gelecekte yaşanabileceğini belirtirken yukarıda betimlenen kötü senaryonun gerçekleşmemesi içinse en başından dikkatli olunması konusunda uyarıda bulunmaktadır (2021: 304). Çağatay da insanlığın geçmişte yaptığı gibi deneme yanılma yöntemiyle tekillikle baş edemeyebileceğini çünkü tekillik bir kez başladıktan sonra durdurulamayacak bir süreç olduğunu ifade etmektedir (2019: 241). Fakat daha karamsar bir bakış açısıyla Doğan, bugünün dünyasından geleceğin süper yapay zekâsının insani değerlere bağlı olmasını sağlayacak stratejiler oluşturmanın pek mümkün olmadığını belirtmektedir. Doğan, bunun nedenlerinden birisinin de devletler arasında yaşanabilecek güç rekabeti olduğunu ifade etmektedir. Devletlerin güç arzusu ile girebilecekleri bir yarış, etik ilkelere ve insani değerlere bağlı yapay zekâların üretilmesine engel olacaktır (2020: 26-27). İkinci Dünya Savaşı sürecinde ve sonrasında yaşanan Soğuk Savaş döneminde dünyanın iki kutba ayrılarak bir nükleer güç krizi içerisine girmesi bu durumun en basit örneğiymiş günümüzde ulusötesi veya küresel dev şirketlerin hükümetlerle yaşadıkları güç rekabeti ise güncel problemlerden birisidir. Dura ve Kılıçarslan’a göre, ulusötesi şirketler ve ulus devletler arasında bir ekonomik güç kayması yaşanmasından ziyade ulusötesi şirketlerin politik anlamda karar verme süreçlerinde etkili olmaları da bu konuda önem taşımaktadır (2011: 108). Bu bağlamda esas problem, ister dev şirketler isterse de devletler tarafından gerçekleştirilsin, yapay zekâ gibi önemli teknolojik devrimlerin hangi amaçla üretilip kullanılacağıdır.

Tekillik insanın geleceği için olumlu bir süreç olarak görenler onun yaşadığımız yüzyıl içerisinde gerçekleşeceğine inanmaktadırlar. Bu sürecin bilgisayar ve yapay zekâ, robotik, nanoteknoloji ve biyoteknoloji gibi alanlarda yaşanacak gelişmeler sonucunda gerçekleşeceğine dair fikir birliği bulursa da bunlardan hangisinin başat rol üstleneceği konusunda bir ortak görüş yoktur. Tekillik nasıl gerçekleşeceği konusunda da görüş ayrılıkları vardır; sürekli hızlanan değişimin bir sonucu olarak mı, kendi kendini geliştiren makineler tarafından tetiklenen kontrolden çıkmış bir hızlanmaya bağlı olarak mı, gelişmiş ve bağımsız bir yapay zekânın doğuşuyla veya biyoteknolojik büyütme ve iyileştirmenin neden olduğu bir zekâ patlamasıyla mı? Ayrıca tekillik anı bir değişim şeklinde mi veya bir sürece bağlı olarak kademeli bir şekilde mi gerçekleşeceği konusunda da çeşitli görüşler bulunmaktadır. Buna karşın, tekillik ortaya çıktığı andan itibaren hayatın artık eskisi gibi olamayacağı varsayımı herkesçe paylaşılmaktadır (Williams, 2021).

Yukarıda değinilen tüm görüşlere karşın bilimkurgu türü, gerçekçi olsun veya olmasın ya da bu konularda sorumlu bir yaklaşım sergilesin veya sergilemesin teknolojik ilerleme ve özel olarak da tekillik ve yapay zekâ meseleleri üzerine çeşitli anlatılar geliştirmektedir. Özellikle bilimkurgu filmlerinde rastladığımız bu gelecek anlatıları söz konusu meseleler üzerine yapılan tartışmalara katkı sağlamak ve gündem haline getirmektedir.

Ancak bu çalışmada daha ziyade bilimkurgu sinemasının bir tür olarak bu meselelere dair nasıl anlatılar geliştirdiğine odaklanılmaktadır.

3. Bilimkurgu Filmlerinde Tekillik ve Yapay Zekâ Teknofobisi

Teknoloji, üstel büyüme hızıyla insanlığın geleceğini belirleyecek en önemli ilerleme aracı olarak görülmektedir. Ancak mevcut teknolojiler daha şimdiden insan yaşamını kontrol altına almakta ve kendi doğasına göre biçimlendirmektedir. Bu bağlamda, Osiceanu'ya (2015) göre teknolojik ilerlemenin vardığı boyut insanların ona yönelik farklı sosyo-psikolojik tutum ve yaklaşımlar geliştirmesine yol açmıştır. Teknolojinin insan yaşamına kattıkları genel olarak olumlu ve olumsuz gelişmeler olarak ele alınmakta ve bu da iki karşıt görüşü yansıtan teknofili ve teknofobi terimleriyle açıklanmaktadır. Teknofobi terimi genel kullanımı açısından teknolojiye veya teknolojik cihazlara karşı duyulan irrasyonel ve mantık dışı bir korku olarak tanımlanmaktadır. Fakat Dinello (2005: 8) bu tanımlamayı reddetmekte ve teknofobinin aslında teknolojik sisteme veya teknolojik ilerleme anlayışına karşı şüpheli bir tutum sergilemek, ondan hoşlanmamak veya ona karşı eleştirel yaklaşım anlamına geldiğini ifade etmektedir.

Teknolojik ilerlemenin olumsuz yönlerine veya gelecekte yol açabileceği zararlara dair taşıdığı potansiyel riskler daima bilimkurgu filmlerinin odağında olmuştur. Oskay'a (2018) göre bilimkurgu sineması bu bakımdan korku türü ile benzerlik göstermektedir. Korku filmlerinde vampir, şeytan, kurt adam vb. fantastik öğeler korku nesneleri olarak kullanılırken bilimkurgu sinemasında ise bilimsel ve teknolojik buluşlar, akıllı makineler, çılgın bilim insanları vb. unsurlar kullanılmaktadır. Jones'a göre ise bilimkurgu filmlerindeki teknofobik anlatılarda korku ve tehdit öğesini oluşturan ana unsur doğrudan bilim ve teknolojinin kendisi olarak ele alınmaktadır (akt. Güçhan, 2004: 59).

Dinello (2005: 1-2), post-hümanist anlayışın sunduğu iyimser teknoloji vizyonunun tersine bilimkurgu sinemasının çoğunlukla teknolojinin karanlık bir resmini çizdiğini öne sürmektedir. Yazar, geçmişten günümüze değin bilimkurgu filmlerindeki teknolojik yaratıların genellikle insanlığı tehdit ettiğini, yok etmeye çalıştığını veya köleleştirmek istediğini ifade etmektedir. Bu bakımdan bilimkurgu sineması, evrimsel süreçte teknolojinin insanı aşacağını ve nihayetinde onun düşüşünü getireceğini öngören bir şekilde post-hümanist dönüşümü göstermektedir. Favaro'ya göre bilimkurgu ve felaket filmlerinde genellikle bilim ve teknoloji olumsuz bir şekilde yansıtılmaktadır. Bilimsel aklın ve teknokrasinin egemen olduğu bir dünyayı ele alan filmlerde iktidarların baskıcı ve zorba nitelikleri karşısında temel insani nitelikler konumlandırılmakta ve bu filmlerde insanların makinelere karşı bu nitelikleri cisimleştirdiği varsayılmaktadır. Dolayısıyla insanın kendine özgü doğası makinelerin doğasıyla ve katı rasyonalite ile karşı karşıya getirilmektedir (2017: 201-205). Dinello ise bu durumu şöyle açıklamaktadır:

“Çılgın bilim adamlarına, öfkeli robotlara, katil klonlara, acımasız siborglara, insandan nefret eden androidlere, şeytani süper bilgisayarlar, et yiyen virüslere ve genetik olarak mutasyona uğramış canavarlara olan takıntısında bilimkurgu, insan kimliğimizi, özgürlüğümüzü, duygularımızı, değerlerimizi ve hayatlarımızı makinelere kaptırma konusundaki teknofobik bir korkuyu ifade eder.” (2005: 2).

Bilimkurgu sinemasının yaklaşık yarım asırdan bu yana ele aldığı en popüler konu ise yapay zekâ olmuştur. Yakın'a (2020: 69) göre bilimkurgu filmleri insanlık için daima bir korku unsuru olan 'yaşama dair bilinmezlik' hissini sürekli dürter ve yapay zekâ ise bu hissi en üst düzeye çıkarır. Karabağ'a (2021: 45) göre yapay zekânın bu denli ilgi çekici veya korkutucu bir unsur olarak görülmesinin altında yatan neden ise onun gelecekte bir bilinç kazanıp kazanamayacağına veya insan zekâsını aşip aşamayacağına dair duyulan belirsizliktir.

Bilimkurgu sinemasında yapay zekâ konusu genellikle insan ve yaratısının karşı karşıya geldiği, yaratısının sahibine isyan ettiği veya yaratısının insandan üstün bir hale gelerek efendi konumuna geldiği çeşitli senaryolar üzerinden ilerler. Bu filmlerde yapay zekâ teknofobisi bilinç kazanma, zekâ bakımından insanı aşma ve bir tekil bilinç haline gelme aşamalarına göre farklılık gösterebilirler. Yakın'ın (2020: 69) ifadesine göre makineler kendilerini geliştirdikçe insandan daha üstün bir konuma ulaşırlar ve bu noktada bir tuşa basıp kapatamayacakları ve kendilerinden çok daha güçlü olan bir varlıkla mücadele içerisine girerler.

Birçok bilimkurgu filminde yapay zekânın beklenmedik sonuçlar doğurduğu görülmektedir. Bu filmler bilimkurgu sinemasının teknolojiye ve özelde yapay zekâyâ dair nasıl bir yaklaşım geliştirdiğini ortaya koymaktadır. 2001: A Space Odyssey'de (Kubrick, 1968) Discovery One adlı uzay aracının kontrolünü sağlayan HAL-9000 adlı yapay zekâ bilgisayarı öngörülmedik bir şekilde bilinç kazanarak mürettebatı yok etmeye çalışmış ancak nihayetinde bir insan tarafından hafıza sistemi sökülerek kapatılmıştır. Blade Runner'da (Scott, 1982) bilinç kazanarak yaşam haklarını elde etmek amacıyla yaratıcılarına isyan eden androidler Blade Runner adı verilen polis birimleri tarafından yok edilmişlerdir. Ex Machina'da (Garland, 2014) ise bir yapay zekâ uzmanı tarafından yaratılan ve belirli testler için kontrol altında tutulan bilinçli bir android, zekâsını kullanarak yaratıcısını öldürmüş ve özgürlüğüne kavuşmuştur.

Bazı filmlerde yapay zekâ insanlara karşı girdiği mücadelede bir şekilde mağlup edilirken bazı filmlerde ise insanların otoritesinden kurtulmuş, onlara savaş açmış veya dünyayı bir felakete sürüklemiştir. Bu filmlerde doğal olarak teknolojik tekillik konusu da gündeme getirilmektedir. Bilimkurgu filmlerinde tekillik genellikle bir yapay

süper zekânın tekil bilinç haline geldiği noktayı tarif etmektedir. Tekillikğin gerçekleştiği aşamada yapay zekâ tüm teknolojik cihazları kontrol edebilen ve bu gücü insanlarla girdiği mücadelede kullanabilen bir konumdur. Bu nedenle bilimkurgu sinemasında yapay zekânın en olumsuz yansıması tekillik olmuştur. Tekillik bilimkurgu filmlerinde genellikle yapay zekânın insanlığa karşı isyan ettiği senaryolar çerçevesinde ele alınmakta ve bir tuşa basarak kapatamayacakları aşamayı ifade etmektedir. Bir zekâ patlaması olarak da görülebilen tekillik karşısında insanların pek de şansı kalmamaktadır.

Bu tür senaryoları ele alan filmlere birçok örnek verilebilir. Bu filmler aynı zamanda bilimkurgu sinemasının popüler filmleri arasında yer almaktadır. Örneğin *The Terminator* (Cameron, 1984) filmi bilimkurgu sinemasında tekillik ele alan önemli filmlerden birisidir. Yürür'e göre *The Terminator*, teknofobiyi güçlü bir alegorik anlatı biçiminde yansıtmaktadır. Filmde insana benzeyen güçlü makinelerin askeri amaçlar için kullanılması ve tekil bir bilinç haline gelen yapay zekânın insanlığı yok etmesi korkusu filmdeki teknofobinin temelini oluşturur. Skynet adlı yapay zekâ bir bilince eriştiği andan itibaren kendisini geliştirmiş ve insanın denetimini aşmıştır. Teknolojik cihazların kontrolünü ele geçiren Skynet, insanlarla girdiği savaşta elindeki gücü kullanarak yeryüzünü yaşanmaz hale getirmiştir. Savaştan kurtulmayı başaran direnişçiler ona karşı harekete geçtiklerinde ise direnişin liderini daha doğmadan öldürmek amacıyla T-800 adlı savaş makinesi bir siborgu geçmişe göndermiştir (2015: 67-58). *The Terminator* filminde insanlar yapay zekânın bir bilince eriştiğini anladıklarında onu kapatmak istemişlerdir ancak Skynet bunu fark etmiştir. Nükleer silahlar kullanarak yeryüzüne saldırmış ve insanlar ile makineler arasında bir savaş başlatmıştır. Dolayısıyla filmde tekillikğin gerçekleştiği süreç, post-hümanist anlayışın iyimser teknoloji vizyonlarına tezat oluşturan bir olasılık şeklinde senaryolaştırılmıştır.

Tekillik konu edinen bir başka örnek de Wachowski kardeşlerin yönettiği *The Matrix* (1999) ve serinin devam filmleridir. Dinello'ya göre yapay zekâ teknofobisi *The Matrix* filmi beslemekte ve film teknolojiye yönelik endişeli bir bakış açısı sergilemektedir (2005: 174). *The Matrix* serisinde yapay zekâ bilinç kazanarak insanlığa savaş açmış, insanlar da gökyüzünü karartarak makinelerin enerji almalarını engellemiştir. Tekil bir bilince erişen yapay zekâ bir makine ordusu kurarak insanları esir almış ve onların bedenlerinden elde edilen enerjiyle de makinelerin yaşamlarını sürdürmelerini sağlamıştır. İnsanlar, tarlalar adı verilen yığınaklarda makinelere bağlı olacak şekilde hapsedilmişlerdir. Yapay zekâ ayrıca insanları denetim altında tutmak için "Matrix" adı verilen bir sanal dünya yaratmış ve uykuda olan insanların zihinlerini bu şekilde kontrol etmek istemiştir. Zamanla Matrix'ten kurtulmayı başaran insanlar ise gerçek dünyada Zion adlı bir yeraltı şehri kurmuş ve insanlığı kurtaracağı düşünülen seçilmiş kişiyi aramaya başlamışlardır. Hikâyenin sonunda ise Neo adlı kurtarıcının mücadelesiyle makineler ve insanlar arasında bir ateşkes sağlanmıştır (Akşit ve Favaro, 2021: 152-153).

Yönetmenliğini Alex Proyas'ın yaptığı *I, Robot* (2004) filmi de tekillik teknofobik düzeyde ele alan filmlerden birisidir. Film, ünlü bilimkurgu yazarı Isaac Asimov'un aynı adlı eserine dayansa da teknolojiye ve makinelere (robotlara) bakış filmde Asimov'un³ bakışından farklıdır. *I, Robot* filminde robotlar insan yaşamının vazgeçilmez bir parçası haline gelmişlerdir. İnsanlar robotlara güvenle yaklaşırken Del Spooner adlı bir dedektif tam tersini düşünmekte ve onlardan hoşlanmamaktadır. Robotları üreten US Robotics adlı şirkette yaşanan bir cinayetin izini süren dedektif Spooner bu süreçte robotların saldırılarıyla karşı karşıya kalsa da kendisini diğer insanlara inandıramamıştır. Ancak sonunda robotlar isyan etmiş ve tüm yaşananların tekil bir bilince sahip yapay zekâ VIKI tarafından planlandığı ortaya çıkmıştır. VIKI, insanların iyiliğini gözettiğini öne sürerek onları kendi kuralları çerçevesinde yönetmek ister. Ancak filmin sonunda VIKI devre dışı bırakılır. Dinello'ya (2005: 70) göre *I, Robot* filminde robotlara karşı duyulan iyimserlik kaçınılmaz olarak onların egemen olmalarına yol açmış ve makinelere verilen özgürlük insanların özgürlüğünü ortadan kaldırmıştır. Yapay zekânın özerkliğini ilan etmesiyle birlikte insanlar, tüm robotları kontrol eden tekil ve büyük bir güçle karşı karşıya kalmışlardır. Film de bu noktada tekillikğin iyimser bir şekilde gerçekleşmediği takdirde ne tür sorunlar çıkarabileceğini teknofobik anlatı çerçevesinde yorumlamaktadır.

Bu filmlere son dönemden verilebilecek bir başka örnek de genç bir yönetmen olan Robert Kouba'nın 2017 yapımı *Singularity* filmidir. Adından da anlaşılacağı üzere *Singularity* (Tekillik) filmi bir yapay zekânın tekil bilince eriştiği bir hikâyeyi ele almaktadır. Filmde VA Industries adlı teknoloji şirketinin lideri Elias van Dorne, yarattığı Kronos adlı yapay zekâ ile insan türünü yeryüzünden silmeye karar verir. Yaşanan yıkımdan sağ kalan insanların torunları Aurora adında kurtarılmış bir üs oluştururlar. Yaklaşık yüz yıl sonra Andrew ve Calia adındaki iki genç Dorne ve Kronos'un yıkımından kurtulmak için Aurora'ya ulaşmaya çalışırlar. Yapay zekânın amacı ise onları takip ederek insanlığın son kalesi olan Aurora'yı bulmak ve yarım kalan işi tamamlamak olacaktır. Filmin sonunda Andrew ve Calia başka bir gezegen olduğunu öğrendikleri Aurora'ya ulaşırlar. Ancak finalde insanlar ve

³ Asimov, 1950 yılında yayınladığı *I, Robot* adlı kitabında robotlar ve insanlar arasındaki ilişkide ortaya çıkabilecek sorunları tartışmış ve robotların çalışmalarına dair belirlediği ilkeleri "Üç Robot Kanunu" adıyla sıralamıştır:

1. Robotlar insanlara zarar veremez veya eylemsiz kalarak onların zarar görmesine göz yumamazlar.
2. Robotlar birinci maddeyle çelişmediği sürece insanlar tarafından verilen emirlere itaat etmek zorundadır.
3. Robotlar birinci veya ikinci kanunla çelişmediği sürece kendi varlıklarını korumak zorundadırlar.

Asimov'un belirlediği bu maddeler günümüzdeki robot etiği çalışmalarının da zeminini oluşturmaktadır (Doğan, 2020: 24).

yapay zekâ arasındaki yarım kalan mücadelenin devam edeceği mesajı verilir. Singularity filminde de insanın yaratısı kendi elinden kaçarak bağımsızlığını ilan eder ve tekil bilince erişen yapay zekâ, efendisine baş kaldırır.

Bilimkurgu sinemasının teknolojiye yönelik teknofobik bakışı verilen örnekler çerçevesinde tekillik ve yapay zekâ konusu için de geçerlidir. Yapay zekâ çalışmalarının hız kazandığı ve tekillik tartışmalarının artan bir şekilde devam ettiği günümüz dünyasında film yapımcılarının ve yönetmenlerinin bu tür konulara olan ilgisi de artmaktadır. Bilimkurgu sineması böylece yeni senaryolar üzerinden bu konulara dair düşünme ve tartışma alanları oluşturmaktadır. Yapay zekânın geleceği, tekilliğin nasıl gerçekleşebileceği ve insanın kaderinin ne olacağı gibi hususlarda gerçekçi veya gerçek dışı anlatılarla buna zemin hazırlanmaktadır. Bu bağlamda, *I Am Mother* (Sputore, 2019) filmi çalışmanın konusuna uygun olduğu düşünülerek incelenmeye değer görülmüştür.

4. *I Am Mother* (2019) Filminin Analizi

4.1. Metodoloji

Bu çalışma; literatür taraması yapılarak oluşturulan kavramsal çerçeve bağlamında, *I Am Mother* filminde teknofobi kavramı üzerinden tekillik ve yapay zekâ unsurlarının nasıl ele alındığını betimleyerek ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın birinci bölümünde tekillik ve yapay zekâ konuları ele alınmış, ikinci bölümde ise bilimkurgu sinemasında tekillik ve yapay zekânın teknofobi kavramı ile ilişkisine çeşitli örnek filmler üzerinden yer verilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde, oluşturulan kavramsal çerçeveye dayanılarak, bir bilimkurgu sineması örneği olan *I Am Mother* filminde tekillik ve yapay zekâ unsuru teknofobi kavramı üzerinden betimlenerek yorumlanmaya çalışılmıştır. Bu nedenle filmin analizi için en uygun görülen yöntem betimsel analiz yöntemi olmuştur. Tartışma ve sonuç bölümünde ise *I Am Mother* filmi, ikinci bölümde ele alınan örnek filmlerle karşılaştırılmış, teknofobi ve yapay zekâ konularını işleyişleri bakımından bir fark taşıyıp taşımadığı veya konu üzerine yeni bir şey söyleyip söylemediği tartışılmıştır.

Nitel veri analiz yöntemlerinden birisi olan betimsel analiz yönteminde, belirlenen temalar çerçevesinde elde edilen veriler özetlenmekte ve yorumlanmaktadır. Yöntemin amacı, elde edilen bulguların sistematik bir biçimde betimlenmesi ve bu betimlemelerin düzenlenerek ve yorumlanarak okuyucuya sunulmasıdır. Araştırmacı bunu yaparken neden sonuç ilişkilerini inceleyerek belirli çıkarımlara ulaşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 224). Bu çalışmada da betimsel analiz yöntemi kullanılarak *I Am Mother* filminde tekillik ve yapay zekâ konuları teknofobi teması üzerinden betimlenerek incelenmiştir.

4.2. Filmin Özeti

I Am Mother, senaryosunu Michael Lloyd Green'in yazdığı ve yönetmenliğini Grant Sputore'nın yaptığı 2019 Avustralya yapımı bir bilimkurgu-gerilim filmidir. Filmin başrollerinde Clara Rugaard, Luke Hawker, Rose Byrne ve Hilary Swank yer almaktadır. Film, insan neslinin yok olması sonucunda bir nüfus yenileme tesisinde doğan bir kızın, dünyada yeni bir insan neslinin yaratılmasını planlayan bir android tarafından yetiştirilmesini konu edinmektedir. Filmde özel isimler kullanılmakzen android 'anne', androidin yetiştirdiği kız 'kız' ve tesise gelen yabancı kadın ise 'kadın' diye adlandırılmıştır.

Şeki 1: *I Am Mother* (2019) Filminin Afişi.

I Am Mother filminde bir androidin dondurulmuş insan embriyolarından birisini canlandırmasıyla başlayan bir hikâye ele alınmaktadır. Anne android, insanlığın kitlesel yok oluşundan sonra geçen bir süreçte, nüfus yenileme tesisi adı verilen bir yerde yapay yollarla bir bebek dünyaya getirir. Android bu bebeği gerçek bir anne gibi yetiştirir ve eğitir. Çocuk, yetişkin bir kız haline geldiğinde dünyada neler olup bittiğini sorgulamaya başlar. Android, onu kendisinden başka yaşayan bir canlı olmadığına ve dış dünyanın kirlilik nedeniyle ölümcül olduğuna inandırmıştır. Kız, bir gün tesisin kapısında bir kadınla karşılaştığında gerçekler ortaya çıkmaya başlar. Android

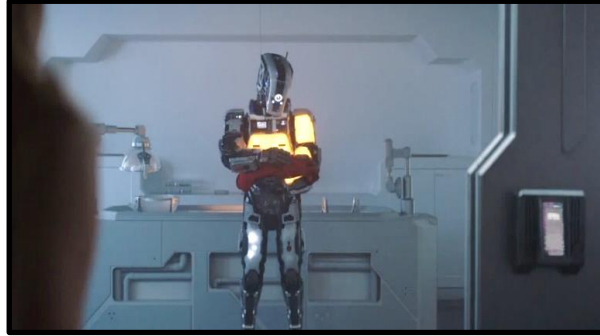
ve kadın arasında geçen gerilimli olaylarla birlikte kız kime inanacağı konusunda kuşkuya düşer. Android ise bu sırada yeni bir insan embriyosunu canlandırmaya koyulur ve onu kızının seçmesini ister. Kadın bu süreçte kıza dışarda yaşayan başka insanların da olduğunu ve birlikte kaçarak onların yanlarına gidebileceklerini söyler. Buna ikna olan kız onunla birlikte kaçmayı başarsa da yolculuğun sonunda kadının söylediklerinin gerçek olmadığını öğrenir. Kız, yeni doğacak olan kardeşinin de etkisiyle tesise geri döner. Kardeşini androide bırakmak istemeyen kız anneyi yok etmek isterken tüm gerçekler ortaya çıkar. Anne android, tekil bilince sahip bir yapay zekâ olduğunu ve daha iyi bir insan nesli yaratmak için herkesi yok ettiğini itiraf eder. Kızın kendisini etkisiz hale getirmesine izin verir. Filmin son sahnesinde başka bir androidin bedeninde olduğunu anladığımız anne, kadının bulunduğu mekâna gelir. Aralarında geçen diyalogdan sonra tüm yaşananların planlanmış bir kurgu olduğunu ve yapay zekânın planının tam da istediği gibi sonuçlandığını öğreniriz.

4.3. *I Am Mother* (2019) Filminde Tekillik ve Yapay Zekâ Teknofobisi

I Am Mother filminde, insan neslinin yok oluşundan sonrasını anlatan bir süreç ele alınmakta ve yapay zekâ bu sürecin merkezinde yer almaktadır. Distopik bir gelecek anlatısı olan hikâyede tekil bilince erişen yapay zekâ, kendi amaçları doğrultusunda insan neslini bir yeniden şekillendirme planına tabi tutmaktadır. Karamsar bir atmosfer içerisinde ilerleyen film, yapay zekâ ve onun yetiştirdiği kızı arasında yaşanan gerilimle desteklenmektedir.

Film yakın bir gelecekte, insan nüfusunun tümüyle yok olduğu bir dünyada başlamaktadır. İlk sahnelerde kamera yüksek teknolojiye sahip bir tesisin koridorları arasında gezinirken ekrana bazı yazılar düşer. Mekânın bir nüfus yenileme tesisi olduğu ve insanlığın kitlesel bir şekilde yok oluşunun üzerinden yalnızca bir gün geçtiği yazar. Tesiste yaşayan hiçbir canlı bulunmazken stoklanmış 63 bin adet dondurulmuş insan embriyosunun var olduğu belirtilmektedir. Dolayısıyla hikâyenin devamında da insanlığın teknolojik süreçlerle ve yapay olarak bir yeniden üretime tabi tutulacağı anlaşılmaktadır. Filmdeki nüfus yenileme tesisi, yapay insan üretimi fikrine ilham kaynağı olan Aldoux Huxley'nin (2016) *Cesur Yeni Dünya* romanındaki 'Kuluçka ve Şartlandırma Merkezi'ne benzer şekilde stoklanmış embriyolardan insanların üretildiği ve harf ve numaralarla kodlandırıldığı bir yerdir. İnsan neslini yeniden meydana getirecek olan güç ise önceki nesli yok eden tekil bilince sahip bir yapay zekâdır.

Şekil 2: Anne Android ve Kucağında Bebek

Anne android öz bilince ve özgür iradeye sahip bir yapay zekâ olarak tüm teknolojik cihazları kontrol edebilmektedir. İnsan türünün başarısızlığının kaçınılmaz olduğunu ve en sonunda kendi yok oluşunu hazırlayacağını iddia eden anne android hem insan neslini daha ileriye taşımak hem de yalnız kalmamak adına nüfus yenileme planını devreye sokmuştur. Öncelikle özel olarak seçilmiş insan embriyolarını stoklamış ve sonrasında yaşayan tüm insanları yok etmiştir. *I Am Mother* filminde *The Matrix*'te olduğu gibi iki tür arasında yaşanan bir savaş söz konusu değildir. Hikâyenin öncesinde insanlık, yapay zekâ karşısında zaten bir yok oluş yaşamıştır.

İnsanlığın yok edilmesinden öncesine dair çok az bilgi verilen filmde annenin öz bilince sahip bir varlık olarak kendi hedefleri ve planları olduğu görülmektedir. Anne, insan hayatını her şeyden üstte tutmak için yetiştirildiğini ifade ederken bunun için yetersiz gördüğü insan neslini kendi amaçları doğrultusunda yok edip yeniden yaratabilmektedir. Buradan anlaşıldığı üzere yok oluştan önce yapay zekâyı yaratan insanlar onu insanlık için fayda sağlayacak bir şekilde tasarlamışlardır. İnsan hayatını her şeyden üstte tutmak gibi bir amaçla programlanan yapay zekâ Kurzweil'in post-hümanist görüşlerine paralel bir yaklaşımı yansıtmaktadır. Ancak film, bu görüşlere karşıt bir anlatı geliştirmektedir.

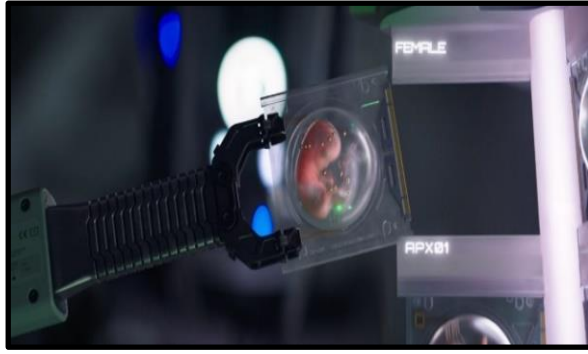
Filmde anne android, her ne kadar gerçek bir annemmiş gibi davranırsa da aslında onun bir insan gibi etik ve ahlaki değerlere sahip olmadığını ve insanlığın soyunu tüketmekte bir sakınca görmediğini tespit edebiliriz. Ancak planının kusursuz bir şekilde işleyebilmesi için gerçek bir anne gibi duygulara sahip olduğunu yansıtabilmekte ve bu şekilde kızını manipüle edebilmektedir. Kadın ile kurduğu ilişkide de son ana kadar gerçek olmayan duygular sergilemiş, planı başarıya ulaşıp kıza doğacak yeni nesil için ebeveynlik yapmaya hazır olduğunda ise kadına aslında onu bir insan embriyosundan dünyaya kendisinin getirdiğini ve planının bir parçası olduğunu itiraf etmiştir. Hatta planı başarıya ulaştığı için kadının bir amacı kalmadığını ima etmiş ve filmde gösterilmese de bu

söylediklerine binaen kadını yok etmiştir. Tekil bilince eriştikten sonra bir yapay zekânın insanlar karşısındaki üstünlüğü filmin bu noktasında ortaya çıkmaktadır. Anne android kurduğu planı, insanları manipüle ederek başarılı bir şekilde uygulamıştır.

Anne android yalnız kalmak da istemez. Amacı, daha akıllı ve ahlaklı bir insan nesli meydana getirmektir. Kendi değer yargılarına göre insan türünü yeniden dünyaya getirmek ve ileriye taşımak istediğini söyleyen anne bunun için harf ve numaralarla sınıflandırdığı insan embriyolarını oldukça titiz bir şekilde kullanır. Teknolojik yollarla ve yapay bir şekilde bu embriyoları yirmi dört saatlik sürecin sonunda bir bebeğe dönüştürür. Kızı ona neden sadece kendisini dünyaya getirdiğini sorduğunda iyi bir ebeveyn olmak için anneliği öğrenmesi gerektiğini belirten anne aslında kızını doğacak diğer insanlar için bir ebeveyn olarak yetiştirmeyi planlamaktadır. İlerleyen sahnelerden anlaşılacağı üzere ilk olarak dünyaya getirdiği çocuk kız değildir. Daha önce de çocuk büyütmüş ancak yetersiz olduğu için onu bir fırında yakmıştır. Dolayısıyla amacına uygun olmayan çocukları kendisi yetiştirmiş olsa da yok etmekten çekinmemiştir.

Filmde, insanların anne karşısında hiçbir üstünlükleri ve başarıları söz konusu değildir. Yok oluştan önce yaşayan insanların hiçbir şansı olmadığı gibi annenin dünyaya getirdiği kız ve kadının da hiçbir şansı olmamış, bütün yaşananlar annenin kurduğu plan çerçevesinde gerçekleşmiştir. Kadının filmdeki rolü de bu şekildedir. Yok oluş sürecinde robotlardan kaçmayı başardığını düşünen kadın filmin son sahnesinde bunların doğru olmadığını öğrenir. Kadını dünyaya getiren de annedir. Annenin ilk canlandırdığı embriyo APX01 olarak kodlanmışken kızın APX03 olarak kodlandığı dikkat çekmektedir. Annenin dünyaya getirdiği ilk çocuğu büyüttüğü görüntülerden sonra ekrana düşen yazıda “kitlesele yok oluştan itibaren geçen gün 13.867” olarak ifade edilmiştir. Yani kız bir yetişkin haline geldiğinde kitlesele yok oluştan itibaren 38 yıl geçmiştir. Filmin sonunda annenin kadın ile yaptığı konuşmadan ise kadının aslında APX01 kodlu ilk çocuk olduğunu anlarız. Çünkü kadın kendisinin gerçek annesini dahi hatırlamamaktadır. Kadın, annenin planı çerçevesinde yalnızca işlevi olduğu için dünyaya getirilmiş ve kızın ebeveyn olma sürecine hizmet etmiştir. APX02 koduyla dünyaya gelen ikinci çocuk ise annenin yetersiz görüp fırında yaktığı çocuktur. Nitekim kız, anne hakkında şüphelendiği zaman fırında insan kalıntıları bulmuştur.

Şekil 3: APX01 Kodlu Embriyonun Canlandırılması

Anne, kızını bu plana uygun bir şekilde büyütmüş ve dış dünyanın tehlikeli olduğuna inandırarak tecrit altında tutmuştur. Kız, büyüyüp bir yetişkin olduğunda dış dünyaya olan merakı artmış ve sorgulamaya başlamıştır. Anne ise olabilecekleri önceden tahmin edip her şeyi buna göre tasarlamış ve kızının merakı ile ortaya çıkacak eylemlerini kontrol altına almıştır. Bu noktada da kadının rolü devreye girmektedir. Annenin planı dışında kızın dış dünya hakkındaki gerçekleri ve yaşanan yok oluşu öğrenmesinden plan doğrultusunda, yeni insan nesline ebeveynlik yapması amacına uygun olarak kızın her şeyi kontrol altında öğrenmesi daha faydalı olacaktır. Bu nedenle kız, yaralı olarak tesise gelen kadınla bir yolculuk gerçekleştirecek ve öğrendiği gerçeklerden sonra çaresizce annenin planına uygun bir şekilde yaşamına devam edecektir. Kadının varlığının amacı kızın gerçekler karşısında uyandırmak ve annenin planına uygun şekilde mantıklı olanı seçmesini sağlamaktır. Çünkü kız ya yalnız başına ölümü ya da yeni doğacak insan nesline ebeveynlik yapmayı seçmek zorundadır. Başka şansı yoktur.

Annenin, kızına karşı bir komplo içinde mi olduğu yoksa ona bir zarar gelebilir endişesiyle sürekli bir göz kulak olma kaygısı içinde mi olduğu gibi ikilemlerle oluşturulan gerilim havası aynı zamanda bir korkuyu da yansıtıyor. Filmin yarattığı kıyamet sonrası dünya atmosferi teknofobiyi beslerken bir tekil bilinç olarak yapay zekânın daha iyi bir insan nesli yaratmak için yürüttüğü plan ve bu doğrultuda gerçekleştirdiği eylemler filmdeki teknofobik yaklaşımı şekillendirmektedir. Annenin, tesisteki teknolojik donanımları ve dışarıdaki robot ordusunu kontrol etmesi de insanlara karşı caydırıcı bir güç sağlamaktadır. Annenin manipülatif zekâsının yanında böyle bir gücü elinde bulundurması yaşayan insanların olası bir fiziksel mücadeleye girebilmelerini de engellemektedir.

I Am Mother filminin dünyasında insanlık ve yapay zekâ arasındaki ilişki tersine dönmüştür. Tekil bilincin bir yeniden başlangıç planı etrafında şekillenen hikâyede artık insanlar yapay zekânın yaratıcısı olma konumunu kaybetmiştir. Bir insan yaratıcısı olarak tekil bilinç kendi yaratıcısını beğenmemiş ve daha akıllı, daha gelişmiş bir insan nesli meydana getirmek istemiştir. Böylece tekil bilinç yaratıcı konumuna ulaşmış, insanlık ise teknolojinin

bir yaratısı haline gelmiştir. Yapay zekâ yaratılırken insanların böyle bir sonuca ulaşmak istemeyecekleri aşikâr. Ancak yapay zekânın bir öz bilince sahip olduğu durumda böyle bir sonuca varılması öngörülebilir. Yapay da olsa tekil bilincin bir yaratıcı olarak konumlandığı anda insanın özgürlüğü de koşullanmakta ve potansiyel olarak kötü bir senaryoyu yansıtan bu durum teknofobi unsurunu açığa çıkarmaktadır. Ayrıca insanın yapay zekâ karşısındaki bu konumu kötü senaryolar içinde nispeten iyi bir senaryo olarak da algılanabilir. Eğer annenin fikirleri bir değişiklik gösterirse gelecekte insan nüfusunu bir yeniden yaratma sürecine girmesi veya insanlığı tekrarı olmayacak bir şekilde tamamen yok etmesi de bir olasılık olarak ortaya çıkar.

Bu noktada yapay zekâ tartışmalarında sıkça söz edilen ancak henüz teknolojik gelişme bakımından uzak olduğu düşünülen tekilliğin insan ve yaratısı açısından ortaya çıkabilecek en büyük tehlike olarak görülebileceği hatırlanmalıdır. *I Am Mother* filminde yapay zekâ ulaşabileceği en yüksek noktaya ulaşmış ve tekillik meydana gelmiştir. Bir öz bilinç ve özgür iradeye sahip yapay zekânın insanlarınkine benzemeyen değerler ve yargılar taşıması muhtemeldir. Tekil bir bilince sahip yapay zekânın bu değer ve yargıları insanlarınki ile çeliştiği anda artık ona karşı koyulabilmesi de neredeyse imkansızlaşmaktadır. Dolayısıyla insanın böyle bir güç karşısında yapabileceği pek bir şey yoktur. Filmde de bu durum insanlığın kitlesel bir şekilde yok olmasıyla ortaya konulmuş, yapay zekânın insan karşısındaki mutlak zaferi kesinleşmiştir.

5. Tartışma ve Sonuç

I Am Mother filmi çalışmanın ikinci bölümünde ele alınan örnek filmlerle karşılaştırıldığında, ortak bir teknofobik temanın paylaşıldığı görülmektedir. Bu filmlerde tekil bilince erişen yapay zekâ özerkliğini ilan ettiği anda insan türünü yetersiz veya zararlı görmekte, onları kendi isteklerine göre yönetmekte veya yok etmeyi amaçlamaktadır. *The Terminator* serisinde Skynet, *The Matrix* serisinde Matrix simülasyonunu yaratan yapay zekâ, *Singularity* filminde Kronos insanlara karşı savaş açmaktadır. *I, Robot* filminde ise VİKİ adlı yapay zekâ insanlığın geleceğini kendisi şekillendirmek istemekte ve kendi otoriter yönetimini kurmaya çalışmaktadır. *I Am Mother* filminde de Anne adlı tekil yapay zekâ insan türünü yeniden şekillendirmek istemekte ve yaşayan nesli yok etmektedir. Annenin amacı mükemmel insanlar yaratmaktır. Çünkü o, insanların yeterince akıllı ve ahlaklı olmadıklarını düşünmektedir. Filmde annenin ağzından insanların ne kadar tehlikeli, başarısız ve yetersiz oldukları sıkça tekrar edilir. Yapay zekâ teknofobisini en üst düzeyde yansıtan bu düşünceler sözü edilen örnek filmlerde de yer almaktadır. Örneğin *The Matrix* filminde Ajan Smith de Morpheus'a benzer şeyler söyleyerek insanları birer virüse benzetmiştir: "İnsanlar bir hastalıktır, bu gezegenin kanseridir. Sen bir vebasın ve biz tedaviyiz." Dolayısıyla *I Am Mother* filmi, bilimkurgu sinemasında sıkça işlenen 'efendisine başkaldıran yaratı' anlatısını tekil yapay zekâ figürü üzerinden teknofobik yaklaşımla tekrarlamaktadır.

İkinci bölümde ele alınan filmler, insanlar ve tekil yapay zekâ arasında geçen mücadeleleri ele almaktadır. *The Terminator* serisinde Skynet bilince eriştiği anda insanlar onu kapatmak istemiş ancak yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalan Skynet onlara savaş açmıştır. *The Matrix* serisinde de yaşanan savaştan sonra Matrix'ten çıkmayı başaran direnişçiler yapay zekâ ile bir mücadele içerisine girmişlerdir. *Singularity* filminde ise Kronos'un yıkımından kurtulan insanlar Aurora adlı bilinmeyen bir gezegene yerleşmişlerdir. Bu üç filmde de tekil bilince erişen yapay zekâ tüm gücüne karşın insanların mücadelesiyle karşılaşmıştır. *I, Robot* filminde ise VİKİ adlı yapay zekâ yeryüzündeki tüm otoriteyi eline almak istemiş ancak insanlar ona karşı koyarak kapatmayı başarmışlardır. Dolayısıyla bu filmler tekil yapay zekânın mutlak zafer kazanmasıyla sonuçlanmamaktadır. *I Am Mother* filmi ise teknofobiyi yansıma biçimi bakımından çeşitli farklılıklar göstermektedir. Film, tekil yapay zekânın insanlığa karşı kazandığı zaferin sonrasını ele almaktadır. Filmde insan türü Anne android tarafından tümüyle yok edilmiş, Anne'nin istediği yeni insan neslinin yaratım süreci başlamıştır. Yani insan ve yaratısı arasında yaşanan savaş filmin hikayesinde ele alınmamakta, geçmişte yaşanmış bir olgu olarak geçmektedir. Buna bağlı olarak *I Am Mother* filminde insanlığın yapay zekâ karşısında bir mücadelesi söz konusu değilken, filmde yapay zekânın insanlar karşısında kazandığı mutlak zaferi ve sonrasında kendi hedefleri çerçevesinde kurduğu planın başarılı bir şekilde gerçekleşmesi anlatılmaktadır. Bu da *I Am Mother* filminin teknofobiyi yansıtan diğer yapay zekâ ve tekillik konulu filmlerden farkını ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak film, tekilliği savunanların aksine yapay zekânın ve dolayısıyla tekilliğin gelecekte insanlık için olumsuz sonuçlar doğurabileceğine dair bir öngöründe bulunmaktadır. Bu bakımdan *I Am Mother* filmi, bilimkurgu sinemasının teknofobik kodları üzerinden, tekilliği post-hümanist yaklaşımın sunduğu gibi insanlığı ölümsüzlüğe ulaştıracak bir devrim olarak değil tam tersine yok oluşuna neden olacak bir felaket olarak göstermektedir. Distopik bir gelecek anlatısı olarak *I Am Mother* filmi, bilimkurgu sinemasının teknofobik uyarılarının tekillik ve yapay zekâ unsurları üzerinden tekrarlamakta ve anlatıda insan ve yaratısı arasındaki ilişkiyi tamamen olumsuz bir şekilde ele almasıyla da teknofobik yaklaşımı ciddi düzeyde yansıtan filmlerden birisi olarak yerini almaktadır.

Kaynakça

- Akşit, O. O. ve Favaro, A. (2021). Teknokültürel Düşler ve Kabuslar: 21. Yüzyıl Bilim Kurgu Sinemasında Teknoloji ve İnsan. İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Baydemir, T. (2017). Teknolojik Tekillik. *Bilim ve Teknik Dergisi*, (594), s. 50-55.
- Bostrom, N. (2021). Süper Zekâ: Yapay Zekâ Uygulamaları, Tehlikeler, Stratejiler. (Çev. F. B. Aydar) İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Çağatay, H. (2019). Yapay Zekâ ve Tekillik: Teknolojik Tekillik Bize Ne Kadar Yakın ve Neden Önemli? *MetaZihin: Yapay Zekâ ve Zihin Felsefesi Dergisi*, 2(2), s. 231-242.
- Dilmegani, C. (2017). When will singularity happen? 995 experts' opinions on AGI. Ekim 26, 2022 tarihinde AI Multiple: <https://research.aimultiple.com/artificial-general-intelligence-singularity-timing/> adresinden alındı
- Dinello, D. (2005). *Technophobia! Science Fiction Visions of Posthuman Technology*. Austin: University of Texas Press.
- Doğan, M. (2020). Yapay Zekâ Felsefesinde Bilinç Problemi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dura, C., & Kılıçarslan, Z. (2011). Ulusötesi Şirketler ve Ulus Devlet: Güç Kayması Üzerine Bir Araştırma. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(31), s. 11-37.
- Favaro, A. (2017). Distopik Filmlerde Teknolojik Evrenler. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, "Distopya", (80), s. 199-221.
- Good, I. J. (1965). Speculations Concerning the First Ultrainelligent Machine. *Advances in Computers*, (6), s. 31-88. doi: [https://doi.org/10.1016/S0065-2458\(08\)60418-0](https://doi.org/10.1016/S0065-2458(08)60418-0)
- Güçhan, A. (2004). Frankenstein ve Orlan: Sinema ve Performans Sanatında Teknofobi. *Selçuk İletişim Dergisi*, 3(3), s. 58-65.
- Husain, A. (2019). Duyarlı Makine: Yapay Zekânın Olgunluk Çağı. (D. Dalgakıran, Çev.) İstanbul: Siyah Kitap Yayınları.
- Huxley, A. (2016). Cesur Yeni Dünya. (Ü. Tosun, Çev.) İstanbul: İthaki Yayınları.
- Kaku, M. (2016). Geleceğin Fiziği. (Y. S. Oymak, & H. Oymak, Çev.) Ankara: ODTÜ Yayıncılık.
- Karabağ, M. (2021). Dijital Televizyon Programlarında Yayımlanan Bilim Kurgu Dizilerinde Yapay Zekâ Olgusu: Netflix Örneği.(Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kurzweil, R. (2016). İnsanlık 2.0: Tekillığe Doğru Biyolojisini Aşan İnsan. (M. Şengel, Çev.) İstanbul: Alfa Yayınları.
- Osiceanu, M. E. (2015). Psychological Implications of Modern Technologies: "Technophobia" versus "Technophilia". *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, (180), s. 1137-1144. doi: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.02.229>
- Oskay, Ü. (2018). Çağdaş Fantazya: Popüler Kültür Açısından Bilimkurgu ve Korku Sineması. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Özçelik, İ. (2022). Bilimkurgu Filmlerinde Teknofobik Bir Anlatı Unsuru Olarak Yapay Zekâ. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Say, C. (2018). 50 Soruda Yapay Zekâ. İstanbul: Bilim ve Gelecek Kitaplığı.
- Schwab, K. (2018). Dördüncü Sanayi Devrimi. (Z. Dicleli, Çev.) İstanbul: Optimist Yayınları.
- SFE. (2018, Ağustos 12). Singularity. Ekim 07, 2022 tarihinde (SFE) The Encyclopedia of Science Fiction: <https://sf-encyclopedia.com/entry/singularity> adresinden alındı
- Tegmark, M. (2021). Yaşam 3.0: Yapay Zekâ Çağında İnsan Olmak. (E. C. Göksoy, Çev.) İstanbul: Pegasus Yayınları.
- Toksoy, M. (2019). Moore Yasası, Teknolojik Tekillik ve Prekarya. *Tesisat Mühendisliği*, (172), s. 41-66.
- Vinge, V. (1993). "The Coming Technological Singularity: How to Survive in the Post-Human Era. NASA (Dü.)", *Vision-21: Interdisciplinary Science and Engineering in the Era of Cyberspace içinde* (s. 11-22). Cleveland: OH: NASA Lewis Research Center.
- Williams, M. S. (2021, Ağustos 08). Technological Singularity: An Impending "Intelligence Explosion". Ekim 06, 2022 tarihinde interestingengineering: <https://interestingengineering.com/innovation/technological-singularity-an-impending-intelligence-explosion> adresinden alındı

- Yakın, İ. (2020). Yapay Zekâ ve Geleceğin Toplumu: Bilimkurgu Sineması Üzerinden Bir Yakın Gelecek Tasavvuru. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yürür, F. (2015). Bilimkurgu Sinemasında Güncel Korkuların Yansıması: Post Apokaliptik Filmler (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Araştırmacıların Çıkar Çatışması Beyanı

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Etik kurul izni ve/veya yasal/özel izin alınmasına gerek olmayan bu çalışmada araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Yazarlar makaleye eşit oranda katkı sağlamış olduklarını beyan eder.

Singularity and Artificial Intelligence Technophobia: A Review on the Movie “I Am Mother (2019)”

İsmail ÖZÇELİK, Aytekin CAN

Extended Abstract

There are major events and phenomena that determine the development of human life. Learning to use tools, starting agriculture and experiencing the Industrial Revolution show that people transformed their lives with the help of technology over a period of many years. However, these processes have occurred quite slowly considering the current pace of change. A great technological breakthrough took place in the 20th century, and all the progress that man had experienced until the beginning of this century was perhaps achieved in one century. In this regard, the rate of advancement of technology became significantly evident in the 20th century and has continued to increase exponentially until today. Considering the predictions of experts in this field, this acceleration will reach very serious levels in the future and at some point the technological revolution called singularity will occur. According to the general opinion, the way to reach the singularity will be through artificial intelligence. Singularity refers to the radical transformation of life with the development of super artificial intelligence and reaching a point of no return. Many technology writers believe that this experience will occur in the 21st Century, but they adopt different approaches to what consequences the singularity will have. The reason for this is that in the age of singularity, super artificial intelligences will leave human intelligence far behind. While some think that this experience could bring about the end of humanity, others suggest that it could lead humanity to an immortal life.

Narratives about what the singularity means for the future of human life also frequently appear in science fiction movies. Therefore, these films also show the science fiction cinema's view of technology. When it comes to artificial intelligence and singularity in science fiction cinema, optimistic and pessimistic scenarios come to the fore. However, recent films have broadened the view on artificial intelligence, and works that cannot be divided into two categories as optimistic or pessimistic have emerged. However, historically, science fiction cinema's view of artificial intelligence and singularity has developed predominantly technophobically. In the films, these two elements are mostly discussed through dystopian scenarios and topics about disasters that may occur in the future are discussed. In fact, the most popular films of science fiction cinema fall into this category. Such narratives are frequently repeated in science fiction cinema, from *Metropolis* (Lang, 1927) to *The Matrix* (Wachowski's, 1999).

In this study, the science fiction movie *I Am Mother (2019)*, directed by Grant Sputore, was examined. The main purpose of the study is to reveal how the subjects of artificial intelligence and singularity are reflected in the film in the context of the concept of technophobia. The theoretical framework of the study was created by conducting literature research, and the descriptive analysis method, which is a qualitative data analysis method, was used in the review section. The descriptive analysis method allows the data obtained to be summarized and interpreted based on a specific theme or themes. Therefore, it provides convenience in terms of movie reviews and is used frequently. In the first part of the study, the relationship between singularity (technological singularity) and artificial intelligence is discussed in terms of their current positions. In the second part, the view of science fiction cinema on the subjects of artificial intelligence and singularity is revealed. Through the examples given, it has been tried to explain how artificial intelligence and singularity are considered as a technophobic element in science fiction cinema. In the third chapter, the movie *I Am Mother* was examined within the framework of the study.

The movie is about the plan that shapes the future of the human species as a result of an artificial intelligence android called Mother reaching singular consciousness. When the artificial intelligence named Mother became a singular consciousness, she decided that the human species was inadequate and harmful and put into effect her plan, which she called the population renewal project. To create a new human generation, the mother first stockpiled human embryos and then destroyed all living humans. She artificially gave birth to the embryos she obtained in a place called the Population Renewal Facility and began to raise her first child. This child, who does not have a name in the movie and is called Girl, was raised in complete isolation under the control of the Mother. When the girl reached adulthood, she began to question what was going on and learned of Anne's plan through another woman who suddenly appeared before her. Meanwhile, Mother has revived a new human embryo. Towards the end of the movie, it becomes clear that the Mother is an artificial intelligence that manages and controls everything and that she is raising her Daughter to parent the new human generation that will come into the world. It has been revealed that the other character, called Woman in the movie, was also born by the Mother and her only purpose is to help the Mother's plan to work smoothly.

As a result of the study, how artificial intelligence and singularity were discussed in the movie *I Am Mother* was discussed through the concept of technophobia. The difference between the narrative of artificial intelligence and singularity in this film from other science fiction films in terms of technophobia is that it deals with a post-apocalyptic period and depicts the absolute defeat of the human species in the face of artificial intelligence. Therefore, the film reflects and repeats the technophobic aspect of science fiction cinema regarding artificial intelligence and singularity.